

Vergaderjaar 2015–2016

31 288

Hoger Onderwijs-, Onderzoek- en Wetenschapsbeleid

Nr. 536

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 4 mei 2016

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 18 februari 2016 over Accreditatie op maat III: Pilot instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie (Kamerstuk 31 288, nr. 528).

De vragen en opmerkingen zijn op 29 maart 2016 aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 3 mei 2016 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie
Bošnjaković

I	Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
	• Algemeen	2
	• Instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie	2
	• Voorwaarden voor deelname aan de pilot	3
	• Noodremprocedure	3
	• Vervolg	3
II	Reactie van de Minister	3

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorgestelde pilot. De leden steunen de pilot en hebben daar op dit moment geen vragen over. Zij hebben wel een vraag over het vervolg. Daarnaast vragen de leden om bij de eerste concrete vormgeving weer te worden geïnformeerd over de voortgang.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister over de uitvoering van de motie van het lid Rog¹ over een pilot instellingsaccreditatie met een lichte opleidingsaccreditatie. Deze leden onderschrijven de doelstelling van de pilot om te komen tot vergroting van het eigenaarschap van de professional en de verantwoordelijkheid van instellingen voor de eigen kwaliteitszorg. Deze leden hebben nog wel enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake de pilot instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie. De leden zijn tevreden over de aanpassingen aan de opzet van de pilot, waardoor nu echt sprake is van een pilot in plaats van een stille invoering. De leden hebben nog enkele opmerkingen en vragen.

Instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie

De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of zij nader kan toelichten hoe de peer review eruit zal zien. Wat zijn de accenten in de peer review en hoe verhoudt zich dit tot de instellingsaccreditatie door de NVAO²? Op basis van welke criteria is besloten dat de opleidingsaccreditatie door de NVAO zich voortaan alleen zal beperken tot standaard 1 en 4, het beoogde en het gerealiseerde eindniveau? Kan de Minister ook aangeven wat de rol van de Inspectie van het Onderwijs is bij de pilot?

De leden vragen de Minister voorts nader toe te lichten waarom de uitkomst van de peer review niet wordt meegenomen in de accreditatie van de NVAO. Deze leden vragen de Minister ook nader toe te lichten hoe het nieuwe criterium van het tijdpad van de instellingstoetsen kwaliteitszorg in de praktijk zal uitpakken. Tevens vragen de leden wat de vereisten zijn voor de terugkoppeling die na anderhalf jaar wordt gegeven. Over welke zaken moet worden teruggekoppeld en welke zaken spelen, naast kwaliteit en terugdringen van administratieve lasten, een rol bij het bepalen of de pilot wordt voortgezet of niet, zo vragen de leden.

¹ Motie van het lid Rog c.s. over onderzoek naar lagere lasten van het accreditatiestelsel, Kamerstuk 33 472, nr. 28

² NVAO: Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

De leden van de D66-fractie constateren dat er in de brief gesproken wordt over een evaluatie. Kan de Minister het proces rondom de evaluatie nader toelichten? Wanneer vindt de evaluatie plaats? Wanneer is de pilot een succes? Welke criteria worden daarvoor gebruikt, zo vragen de leden.

Voorwaarden voor deelname aan de pilot

De leden van de CDA-fractie lezen in de brief dat de verbetervisie, waarmee de instelling vooruit kijkt hoe het allemaal nog beter kan, niet inhoudelijk wordt getoetst door de NVAO. Kan de Minister aangeven hoe binnen de peer review deze verbetervisie een plek wordt gegeven? Wie spreekt de instelling erop aan indien de instelling de zaken, zoals neergelegd in de verbetervisie, niet tot uitvoering brengt?

De leden willen graag een nadere toelichting van de Minister op welke wijze ervoor gezorgd wordt dat de administratieve last, die gepaard gaat met deze pilot, tot een minimum beperkt blijft voor zowel de peer review als de toets van de NVAO. Is het terugdringen van de administratieve lasten, die gepaard gaan met de accreditatie aan zich, ook een onderdeel van de pilot, zo vragen zij.

Noodremprocedure

De leden van de CDA-fractie vragen de Minister om aan te geven wat geldige redenen kunnen zijn voor de medezeggenschapsorganen om deelname aan de pilot te beëindigen. Ditzelfde willen de leden weten voor redenen voor de Minister om in te grijpen vanuit haar bestuurlijke verantwoordelijkheid.

De leden van de D66-fractie zijn tevreden over het feit dat de medezeggenschapsraad toestemming moet geven voor deelname aan de pilot. Als de medezeggenschapsraad echter gedurende de pilot tekortkomingen constateert en de pilot wil beëindigen dan kan het College van Bestuur dat advies, met een deugdelijke onderbouwing, naast zich neerleggen. Waarom is er niet voor gekozen om de medezeggenschapsraad elk jaar opnieuw toestemming te laten geven of om de medezeggenschapsraad doorzettingsmacht te geven, zo vragen de leden.

Vervolg

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister de stand van zaken te schetsen over de ontwikkeling en vormgeving van de studentenpanels binnen de doorontwikkeling van het accreditatiestelsel.

II Reactie van de Minister

De leden van de VVD-, D66- en CDA-fracties hebben een aantal vragen gesteld naar aanleiding van mijn brief inzake Accreditatie op maat III: Pilot instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie d.d. 18 februari 2016.³ Ik dank de leden voor de vragen die zij hebben gesteld en beantwoord hieronder de gestelde vragen.

Instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie

De leden van de CDA-fractie vragen een nadere toelichting op hoe de peer review eruit zal zien, wat de accenten daarin zullen zijn en hoe dit zich verhoudt tot de instellingsaccreditatie door de NVAO.

Instellingsaccreditatie houdt in dat als een instelling aan een aantal criteria voldoet de instelling in staat wordt geacht de peer review op

³ Kamerstuk 31 288, nr. 528.

andere gebieden dan beoogd en gerealiseerd eindniveau (standaard 1 en 4) zelf vorm te geven. Bij de beperkte opleidingsbeoordeling hebben we het dan over onderwijsleeromgeving (standaard 2) en toetsing en examinering (standaard 3). Bij deelname aan de pilot wordt de ITK omgezet in instellingsaccreditatie. Als een instelling instellingsaccreditatie heeft, dan worden de opleidingen van de instelling beoordeeld op grond van lichte opleidingsaccreditatie. Concreet betekent dit dat de beoordeling in het kader van opleidingsaccreditatie zich alleen richt op beoogd en gerealiseerd eindniveau (standaard 1 en 4). Dit zal er binnen de pilot net zo uitzien als de beoordeling van die standaarden in het nieuwe reguliere stelsel zoals dat wordt vormgegeven met de optimalisering (spoor 1). Standaard 2 en 3, onderwijsleeromgeving en toetsing en examinering, worden wel besproken door onafhankelijke en deskundige peers, maar dat zal niet gebeuren door de NVAO; het is geen basis voor opleidingsaccreditatie. De instelling is vrij om te bepalen hoe zij de peer review voor deze standaarden vormgeeft, welke deskundigen zij daarvoor aantrekt (mits deze onafhankelijk en deskundig zijn) en wanneer zij dit organiseert. Hiermee wordt mogelijk dat een instelling een kwaliteitszorgsysteem ontwikkelt dat bij haar past. Een instelling kan er voor kiezen om dit te laten samenvallen met de peer review ten behoeve van accreditatie, maar kan dit daar ook los van organiseren, bijvoorbeeld als midtermreview met andere deskundigen. Voor peer review ten behoeve van onderwijsleeromgeving en toetsing en examinering geldt het accreditatiekader niet meer; daarvoor gelden alleen de eisen die internationaal gesteld worden aan visitatie op grond van de European Standards and Guidelines. Alleen indien er sprake is van een negatieve beoordeling op standaard 4 worden de standaarden 2 en 3 door de NVAO beoordeeld; daarbij wordt dan wel uitgegaan van het NVAO kader.

Kortom, de instelling organiseert zelf de peer review en maakt daarin bepaalde keuzes. Ze geeft haar visitatie ten aanzien van die twee criteria en met inachtneming van de eisen die de ESG stelt zelf vorm. Binnen deze kaders is de instelling vrij of en waar zij haar focus op legt, al dan niet aan de hand van instellingsbrede speerpunten. Dat kan per opleiding en per instelling verschillen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat er opleidingen zijn die meer willen leren op het gebied van toetsbeleid en daar het accent op leggen tijdens de visitatie. Maar opleidingen kunnen ook voor een andere focus kiezen, bijvoorbeeld de kwaliteit van hun personeel. Daarnaast kan een opleiding een bepaalde ontwikkeling doormaken dan wel in gang willen zetten en de wens hebben om daar als een soort intervisie over te sparren met onafhankelijke deskundigen. Ook daar kan de peer review voor worden ingezet. Met andere woorden; de instelling is aan zet om te bepalen waar zij de accenten op legt in het visitatieproces. Ik geloof dat daarmee het eigenaarschap wordt vergroot en dat de peer review zich richt op die aspecten waar de instelling het gesprek over wil voeren met onafhankelijke deskundigen. Zo heeft de instelling ook het meeste profijt van peer review.

Ik streef er naar om de verdere invulling van de pilot in een interactief proces, samen met instellingen, vorm te geven. Ik heb hen daarom gevraagd om eventuele interesse in deelname aan de pilot op korte termijn bij mij kenbaar te maken. Zodra instellingen hun belangstelling kenbaar hebben gemaakt, kan ik de pilot verder uitwerken in gesprek met deze instellingen.

De leden van de CDA-fractie willen weten op basis van welke criteria besloten is dat de opleidingsaccreditatie door de NVAO zich voortaan beperkt tot standaard 1 en 4, het beoogde en het gerealiseerde eindniveau.

Er is met uw Kamer uitvoerig gesproken en grondig gediscussieerd over de vormgeving van de pilot. Dit leidde tot verschillende varianten voor een pilot, waarbij deze variant van instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie – de zogenaamde «derde weg» – breed werd omarmd door uw Kamer. Dit betekent dat instellingsaccreditatie leidt tot een lichte opleidingsaccreditatie door de NVAO op grond van beoogd en gerealiseerd eindniveau.

De leden van de CDA-fractie vragen wat de rol van de Inspectie van het Onderwijs is bij de pilot.

De inspectie zal in het kader van haar periodieke stelsevaluatie de pilot instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie evalueren. Deze evaluatie richt zich overigens niet alleen op de pilot instellingsaccreditatie maar zal ook de effecten van de verbeteringen ten aanzien van het gehele accreditatiestelsel (spoor 1) evalueren.

Daarnaast heeft de inspectie een rol in de noodremprocedure voor de pilot. Zij adviseert mij in dat kader over de vraag of het nodig is deelname aan de pilot door een instelling te stoppen in verband met kwaliteitsproblemen.

In zijn algemeenheid houdt de inspectie toezicht op het hoger onderwijs, met inbegrip van het accreditatiestelsel, op de naleving van wet- en regelgeving en op de financiële rechtmatigheid en continuïteit. De beoordeling van de onderwijskwaliteit en de kwaliteitszorg van opleidingen en instellingen behoort tot de taak van de NVAO. Ik wijs erop dat de NVAO en de Inspectie van het Onderwijs samenwerkingsafspraken hebben gemaakt, die zijn vastgelegd in een samenwerkingsprotocol, over de uitvoering van hun wettelijke taken binnen het hoger onderwijs in Nederland. Ik verken of de verschillende organisaties die het hoger onderwijs kent – denk daarbij aan de NVAO, de inspectie, de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) en de Review Commissie Hoger Onderwijs en Onderzoek (RCHO) – zodanig kunnen gaan samenwerken dat er als het ware sprake is van één organisatie.

De leden van de CDA-fractie vragen een toelichting op mijn voorstel om de uitkomst van de peer review niet mee te nemen in de accreditatie van de NVAO.

Ervan uitgaande dat de leden van de CDA-fractie doelen op de uitkomsten van de peer review in het kader van de standaarden 2 en 3 luidt mijn antwoord dat het de bedoeling is om in de pilot een strikte scheiding aan te brengen tussen de twee functies van het accreditatiestelsel: (1) het verantwoordingsproces (de standaarden 1 en 4) met een NVAO-beoordeling en (2) het visitatieproces van de instelling gericht op verbetering (standaarden 2 en 3) zonder NVAO-beoordeling. Mede op grond van het advies van de stuurgroep Accreditatiestelsel 3.0 acht ik een beter evenwicht tussen verantwoording en verbetering gewenst. Voor kwaliteitsborging is een inhoudelijk en open gesprek tussen peers, over wat er goed gaat en wat er beter kan en moet, onmisbaar. Tegelijkertijd kan dat op gespannen voet staan met verantwoording; in dat kader wil ik het liefst het beste beentje voor zetten. Daarom wil ik deze twee functies in het accreditatieproces – verantwoordten en verbeteren – scherper van elkaar onderscheiden, opdat er meer openheid ontstaat voor het inhoudelijke gesprek ten bate van verbeteringen. In de optimalisering van het reguliere stelsel (spoor 1) doe ik hiervoor verschillende voorstellen. In de pilot worden op dit gebied extra stappen gezet. Over het inhoudelijke gesprek ten bate van verbeteringen moet transparant worden gecommuniceerd door de instelling zodat de onderwijsgemeenschap en andere stakeholders zoals werkgevers deze informatie ter beschikking hebben, maar het is geen basis voor accreditatiebesluiten van de NVAO. De

verantwoordelijkheid voor het beoordelen aan de hand van de standaarden 2 en 3 ligt volledig bij de instelling. In dat licht past het om de uitkomsten van de peer review mee niet te laten wegen door de NVAO bij het nemen van het accreditatiebesluit.

De leden van de CDA- fractie zien graag toegelicht hoe het nieuwe criterium van het tijdpad van de instellingstoetsen kwaliteitszorg in de praktijk zal uitpakken.

De selectie van de instellingen die kunnen deelnemen aan de selectie geschiedt in eerste instantie aan de hand van vier criteria, namelijk:

- Een instelling dient in bezit te zijn van een instellingstoets kwaliteitszorg dan wel het oordeel «goed» te hebben behaald op het criterium kwaliteitszorg in de uitgebreide opleidingsbeoordeling.
- Instemming van de medezeggenschapsraad
- Verbetercapaciteit verleden: alle herstelperiodes zijn omgezet in accreditatie
- Verbetercapaciteit toekomst: een visie op verbeterbeleid

Een instelling die aan deze criteria voldoet, mag meedingen naar een plek in de pilot. Wanneer zich meer instellingen hebben aangemeld dan er beschikbare plaatsen zijn, baseert de NVAO de selectie eerst op de diversiteit van de overgebleven instellingen (het vijfde criterium). Als er dan nog te veel overblijven, is het tijdpad van de instellingstoetsen kwaliteitszorg (het zesde criterium) bepalend of een instelling mag deelnemen aan de pilot. Hoe dat precies in de praktijk zal uitpakken, is op voorhand niet te zeggen. Dat hangt namelijk af van het aantal instellingen dat wil deelnemen en welke instellingen dat zullen zijn.

De leden van de CDA-fractie willen weten wat de vereisten zijn voor de terugkoppeling die na anderhalf jaar wordt gegeven. Daarnaast vragen de leden over welke zaken een terugkoppeling dient te worden gegeven en welke zaken een rol spelen bij het bepalen of de pilot wordt voortgezet of niet.

Ik hecht veel waarde aan kennisdeling en ik heb van instellingen begrepen dat dit ook als meerwaarde van de pilot gezien kan worden. Deelname aan de pilot geeft instellingen de kans om het gesprek met elkaar aan te gaan over de kennis en ervaringen op het gebied van kwaliteitszorg, van elkaar te leren en good practices uit te wisselen over de eigen vormgeving daarvan. In samenwerking met de NVAO organiseert OCW anderhalf jaar na de start van de pilot een studiedag waarin de deelnemende instellingen hun ervaringen met elkaar bespreken en delen. Zo geeft ik de tussenrapportage vorm; er wordt niet meer uitgegaan van een schriftelijke tussenrapportage. Het gesprek met elkaar aangaan over de pilot zal vruchtbare discussies opleveren die instellingen verder kunnen helpen. Ook wordt bezien of de instelling op de goede weg is en of er zich onvoorziene problemen voordoen die om bijsturing vragen vanuit mijn verantwoordelijkheid. Daarbij zal ook worden stilgestaan bij de ambities ten aanzien van de pilot. Ik verwacht van de instelling dat ze hier de medezeggen bij betreft.

De leden van de D66-fractie hebben een aantal vragen over de evaluatie. Zij willen een nadere toelichting op het proces rondom de evaluatie; wanneer vindt deze plaats, wanneer is de pilot een succes is en welke criteria daarvoor worden gebruikt.

Zoals ik in mijn brief «Accreditatie op maat»⁴ heb aangegeven zal de evaluatie plaatsvinden in 2020 of 2021 en moet de evaluatie uitwijzen in hoeverre de beoogde doelstellingen zijn gerealiseerd. Hiervoor heb ik mede gekozen op grond van het advies van de stuurgroep om drie jaar na

⁴ Kamerstuk 31 288, nr. 471

invoering van alle voorgestelde wijzigingen een evaluatie te houden met het oog op de doorontwikkeling van het accreditatiestelsel als geheel (pilot en verbeteringen in het huidige stelsel). Op grond van de evaluatie wordt bezien welke conclusies kunnen worden getrokken op grond van de ervaringen met het instrument instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie voor de verdere ontwikkeling van het accreditatiestelsel.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om u op de hoogte te brengen van het proces op spoor 1. Ten aanzien van spoor 1 hecht ik er belang aan dat de instellingen zo snel mogelijk kunnen profiteren van de verbeteringen waarvoor in de Tweede Kamer breed draagvlak is. Ik ben daarom met de NVAO in gesprek over de mogelijkheid om de verbeteringen voor zover de huidige wet dat toelaat nu al waar mogelijk in het accreditatiekader te verwerken en dit op korte termijn bij uw Kamer voor te hangen.

De pilot instellingsaccreditatie met lichte opleidingsaccreditatie is voor mij geslaagd als de doelstellingen die we hebben in de praktijk hun weerslag krijgen. De inspectie van het onderwijs voert de evaluatie uit en ik kan mij voorstellen dat daarbij de lijn van criteria die de stuurgroep heeft voorgesteld, behulpzaam zijn. De kwaliteit van het hoger onderwijs blijft voldoende gewaarborgd. Het stelsel biedt aan studenten, werkgevers en de samenleving als geheel voldoende vertrouwen over de kwaliteit van het onderwijs. Er ontstaat voor instellingen en docenten een betere balans tussen de ervaren lasten en baten. Dit betekent dat de ervaren lasten minder worden en/of de ervaren baten groter. Er is verlichting van die lasten die logischerwijs voortvloeien uit wet- en regelgeving. Docenten en studenten ervaren meer eigenaarschap. Docenten voelen zich meer betrokken bij de kwaliteitsverbetering en ervaren meer vrijheid om het open gesprek aan te gaan over verbeterpunten. Vertrouwen wordt meer beloond, toezicht is proportioneel en accreditatie wordt minder belastend voor instellingen en opleidingen die de kwaliteitszorg goed op orde hebben. Het stelsel als geheel is doeltreffend en toekomstbestendig.

Voorwaarden voor deelname aan de pilot

De leden van de CDA-fractie hebben een aantal vragen over de verbetervisie. Zij vragen hoe binnen de peer review de verbetervisie een plek wordt gegeven, nu dit criterium niet inhoudelijk wordt beoordeeld door de NVAO. Daarnaast zijn de leden van de CDA-fractie benieuwd wie de instelling aanspreekt in het geval de instelling zaken, zoals neergelegd in de verbetervisie, niet tot uitvoering brengt.

De instelling zelf aan zet is in de organisatie van peer review op andere onderdelen dan beoogd en gerealiseerd eindniveau, waardoor zij niet alleen de ruimte heeft om dit zelf vorm te geven, maar men niet het risico voelt dat het benoemen van dilemma's of vraagstukken mogelijk negatieve accreditatiegevolgen met zich mee kan brengen. Dit leidt tot een betere balans tussen verantwoording en verbetering, omdat het eerst niet het laatste kan overschaduwen. Door met externe peers te spreken en de uitkomsten daarvan in de onderwijsgemeenschap te bespreken en transparant openbaar te maken voor andere stakeholders zoals werkgevers, blijft verbetering onderdeel van visitatie door externe peers, maar sluit dit mogelijk meer aan bij de instelling. Als een instelling in aanmerking wil komen voor deelname aan de pilot moet zij een visie op haar verbeterbeleid hebben geformuleerd. Tijdens de selectieprocedure voor de pilot wordt die visie niet inhoudelijk getoetst door de NVAO. Die visie zal een uitwerking zijn van een of meerdere inhoudelijke gesprekken over de kwaliteit van het onderwijs die zijn gevoerd binnen de onderwijsgemeenschap. In dat licht verwacht ik dat de onderwijsgemeenschap zelf het instellingsbestuur aanspreekt indien het voorgenomen verbeterbeleid niet goed uit de verf komt. Mocht een instellingsbestuur daaraan geen

gevolg geven, waar ik overigens niet van uitga, dan kent het stelsel voldoende waarborgen om in te grijpen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de noodremprocedure.

De leden van de CDA-fractie willen weten hoe de administratieve lasten die gepaard gaan met deze pilot, tot een minimum beperkt blijven voor zowel de peer review als de toets van de NVAO. Daarnaast vragen de leden of het terugdringen van de administratieve lasten, die gepaard gaan met de accreditatie als zodanig, onderdeel van de pilot is.

Om met het laatste te beginnen kan ik de leden van de CDA-fractie meedelen dat ik veel waarde hecht aan het terugdringen van ervaren lasten, dat is breder dan alleen de administratieve lasten, al vallen die daar ook onder. Het terugdringen van de ervaren lasten is één van de doelstellingen die ik voor ogen heb bij zowel de pilot als bij spoor 1. Ik probeer daar waar mogelijk de lasten zo beperkt mogelijk te houden. Administratieve lasten zijn volgens de formele definitie informatieverplichtingen aan de overheid voortvloeiend uit wet- en regelgeving. Instellingsaccreditatie leidt tot een halvering van de NVAO-criteria op opleidingsniveau en draagt daarmee bij aan de vermindering van administratieve lasten.

Bij de voorwaarden die ik stel voor deelname aan de pilot vraag ik met uitzondering van het criterium goedkeuring door de medezeggenschap geen nieuwe gegevens van de instelling.⁵ Niet alle ervaren lasten vallen echter onder die formele (enge) definitie, en ik wil het geheel breder bezien om ervoor te zorgen dat instellingen minder lasten ervaren en dat instellingen meer baat hebben bij de uitkomsten van peer review. Niet alleen het feitelijk noodzakelijk aan te leveren papierwerk moet verminderen, maar ook de beleefde lasten.

Ik realiseer me dat de instelling c.q. opleiding nog steeds standaard 2 en 3 moet laten beoordelen door onafhankelijke deskundigen. Maar een belangrijk verschil is dat zij hier alle ruimte voor heeft om het vorm te geven op zo'n manier dat de opleiding daar zelf het meeste uit kan halen, zolang de internationale eisen die gesteld worden aan visitatie maar worden nageleefd (European Standards and Guidelines). Het inhoudelijke gesprek voeren over de standaarden 2 en 3 geeft docenten energie; met elkaar het gesprek aangaan over de kwaliteit van het onderwijs wordt door docenten gewaardeerd.

Omdat de instelling dus verantwoordelijk is voor de peer review van standaard 2 en 3 en zelf kan besluiten hoe ze dat inricht, wordt het eigenaarschap vergroot en ontstaat er ook een betere balans tussen baten en lasten.

Noodremprocedure

De leden van de CDA-fractie vragen aan te geven wat geldige redenen kunnen zijn voor de medezeggenschapsorganen om deelname aan de pilot te beëindigen. De leden willen ook weten welke redenen ik vanuit mijn bestuurlijke verantwoordelijkheid heb om in te grijpen.

De onderwijsgemeenschap als geheel kan de noodremprocedure starten in het geval de kwaliteit van het onderwijs in het geding is c.q. komt en er binnen de instelling geen vertrouwen is om dat binnen de pilot gezamenlijk op te lossen.

De onderwijsgemeenschap, inclusief de docenten en studenten, deelt de verantwoordelijkheid voor het slagen van deelname aan de pilot. Ik reken erop dat binnen de instelling het gesprek wordt gevoerd over de kwaliteitszorg, niet alleen bij de aanvraag voor deelname aan de pilot,

⁵ Hierbij ga ik er vanuit dat de visie op verbeterbeleid al opgesteld is ten behoeve van de instemming van de medezeggenschap.

maar ook en juist, gedurende de pilot. Het mag niet zo zijn dat de medezeggenschap in eerste instantie instemt, en er daarna definitief aan vastzit, ongeacht hoe de pilot zich binnen die instelling ontwikkelt. In die geest zal de noodremprocedure worden vormgegeven.

Als ultimatum remedium behoud ik altijd de mogelijkheid om deelname van een instelling aan de pilot te beëindigen als de kwaliteit van het onderwijs in het geding komt en de onderwijsgemeenschap zelf onvoldoende haar verantwoordelijkheid neemt om binnen de instelling tot een passende oplossing te komen.

De leden van de D66-fractie vragen waarom er niet voor gekozen is om de medezeggenschapsraad elk jaar opnieuw toestemming te laten geven of om de medezeggenschapsraad doorzettingsmacht te geven.

De pilot instellingsaccreditatie is een manier om instellingen, uiteraard met waarborgen voor kwaliteit, ruimte te geven hun eigen kwaliteitszorgstelsel meer vorm te geven met vertrouwen als uitgangspunt. Elk jaar dat vertrouwen opnieuw ter discussie stellen, past daar niet bij. Ik hecht aan de rechtszekerheid van instellingen. Overigens is de noodremprocedure zodanig vormgegeven dat, wanneer er een situatie ontstaat die daarom vraagt, een instellingsbestuur of medezeggenschapsraad direct actie kan ondernemen; daarvoor is geen jaarlijks moment nodig.

Vervolg

De leden van de VVD-fractie vragen of ik de stand van zaken wil schetsen over de ontwikkeling en vormgeving van de studentenpanels binnen de doorontwikkeling van het accreditatiestelsel.

Zoals ik in de Kamerbrief van 16 december jl.⁶ heb aangegeven, heb ik van het ISO en de LSVb een voorstel voor de invoering van het studentenpanel in het stelsel ontvangen. De studenten pleiten voor een invoering van een studentenpanel bij accreditaties met als doel bredere input van studenten over de kwaliteit van het onderwijs te realiseren. Ik kan me vinden in het doel van een studentenpanel. Ik heb toen aangekondigd graag met instellingen, studenten en NVAO te spreken over de wijze waarop een studentenpanel onderdeel kan worden van het accreditatieproces.

Inmiddels heb ik met de stuurgroep⁷ gesproken over dit voorstel en de wijze waarop het studentenpanel kan worden geïntroduceerd in het accreditatiestelsel. Doel is dat er volgend jaar ervaring kan worden opgedaan en dat bijvoorbeeld het jaar daarna het studentenpanel in de wet wordt voorgeschreven. ISO en LSVb zijn momenteel met de NVAO in gesprek over de uitwerking het studentenpanel. In de stuurgroep wordt een voorstel besproken om tot een werkbaar en door de betrokken partijen gedragen uitwerking te komen. Vervolgens zal ten behoeve van een snelle invoering bij een aantal instellingen ervaring worden opgedaan met het studentenpanel, vooruitlopend op algehele invoering. Idealiter worden in het nieuwe collegejaar de eerste ervaringen opgedaan.

⁶ Kamerstuk 31 288, nr. 522

⁷ In de stuurgroep zijn vertegenwoordigd: Vereniging Hogescholen, VSNU, NRTTO, LSVb, ISO, Inspectie van het onderwijs, NVAO en het Ministerie van OCW.